

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Politica Sașilor.

III.

E frumoasă și de lăudat învățătura pe care o dă deputatul *Schuller* alegătorilor sei sași, că și dacă deputații lor fac parte din partidul dela putere, ei să nu aștepte tot ce le trebuie pentru viața națională dela deputați și dela guvern. Condițiile de viață ale unui popor reșed în popor însuși. Numai cu ajutorul legăturilor cu guvernul nu-și poate face nici un popor drumul prin viață, ci trebuie să știe sta pe picioarele proprii. Prin urmare, nu guvernul, ci biserica, școala, reuniunile, instituțiile diferite sunt temelile vieții poporului săsesc.

Misiunea deputaților sași nu e aceea, — spunea mai departe deputatul *Schuller*, — ca să provoace rostogolirea lavinei șovinismului fără nici un motiv, pentru că peste tot politică nu se face provocând furtuni, susceptibilități, urgii, ci politica e un joc de șah, la care vin așezate puterile astfel, ca să se poată valora. Politica se face cu capul, ținând cont, firește, și de sentimente. Dar s'a întâmplat, că sentimentele le dictau deputaților sași să facă una, iar rațiunea le-a spus să facă alta, și ei au ascultat de rațiune. După sentimente pot merge numai alegătorii, a căror răspundere nu e atât de mare ca a deputaților, și ei în adunări electorale pot să-și manifeste dorințele după plac.

Ca să poată fi împedecați Maghiarii în înaintarea lor spre idealul unui stat național maghiar nu e de închipuit. Scopul și-l vor ajunge, cu Sașii, ori fără Sași. Ce se poate face, și ce se poate câștiga este, să se mișcoreze lovitura menită Sașilor. A nu nizi spre această ușurare, nu-i stă în drept nimănui dintre Sași, și lucrul acesta îl pretind dela toți generațiile viitoare, viitorul poporului săsesc. Deputații sași vor lua poziție totdeauna și în contra

relelor cari nu pot fi delăturate pe cale amicală, iar mai mult n'ar putea face nici atunci, când n'ar face parte din partidul guvernului. Cu vorbiri nu se pot delătura ori împedeca dispozițiuni vătămătoare, iar obstrucție deputații sași nu pot să facă!

În lupta popoarelor pentru putere și pentru existența politică *locul Sașilor e lângă Maghiarii, chiar și dacă au să îndure lovituri și pierderi, pentru că pierderile și primejdiile cari îi pot amenința din altă parte (înțelege pe Români) sunt cu mult mai mari.* De aceea, — cităm, — „noi nu putem, dacă e să ne conservăm poziția de preferință ce o avem, să ne facem aliații desăvârșiți ai acelor, al căror scop final e negarea hegemoniei maghiare și delăturarea poporului maghiar dela putere”... (??)

Deputatul *Schuller* nu-și teme poporul. E convins, că va exista totdeauna, până în infinit. Va trebui însă să facă aceea ce spunea *Bismarck* că e corect, ca atitudine politică: să se supună puterii nestrămutate, de Dumnezeu voită!...

În restul cuvântării sale dl deputat *Schuller* a vorbit apoi despre situația politică de astăzi, pe care a zugrăvit-o așa cum este. A spus, că în chestiile așa numite militare Maiestatea Sa nu va ceda niciodată. Maiestatea Sa se ține strict de învoiala dela 1867, legată cu Maghiarii. În înțelesul acestei învoeli Maghiarii au mână liberă față de naționalități, adecă pot să se întărească naționalicește cum vreau, iar Maiestatea Sa are mână liberă în ce privește armata, și reprezentarea diplomatică în afară. E naivitate a crede, că Coroana va da cândva din mână acest drept al ei. Și că Maiestatea Sa ce putere are asupra armatei s'a văzut cu ocaziunea disolvării din urmă a dietei, când trupe ungurești, honvezi din *Kecske-mét*, între cari o sumedenie de voluntari, tineri cu carte, au scos din

dietă pe deputații maghiari. O faptă, despre care s'ar putea scrie tomuri întregi.

De aceea, în armată nu se vor face schimbări. Armata rămâne așa cum e. Ceartă pe tema aceasta între Coroană și națiunea maghiară nu se va mai naște, cu toată raporturile între ele nu sunt tocmai cele mai bune. Despre aceasta dau dovadă deseale călătorii ale ministrilor ungari la Viena, scurta petrecere a Maiestății Sale în palatul din Buda, grabnica plecare a Maiestății Sale din Budapesta, ținuta moștenitorului de tron, etc.

Deputatul *Schuller* are convingerea, că guvernul s'a angajat, când a legat pact cu Coroana, și la urcarea contingentului de recruți, dar i-se face prea mare opoziție pe tema aceasta din partea kossuthiștilor, și nu va veni cu propunere de urcare la toamnă în fața parlamentului.

La suprafață ies tot mai mult chestiile sociale, cari vor provoca și o nouă grupare și formare de partide politice. E de însămnătate mișcarea social-democrată, și nu poate fi negat, că aderenții ei au viitor. Nu e însă motiv a se teme de socialiști. Socialiștii aparțin națiunii maghiare, între naționaliști nu s'au încuibat teoriile lor. Firește, că Sașii nu pot face alta, decât să se pună pe punctul de vedere al observațiunii față cu evenimentele ce vor urma, față cu terenul pe care îl vor cuceri alții în viitor.

Pentru democratism Sașii nu se pot însufleți. Nu corăspunde firii lor. Sașii vreau progres, dezvoltare, lătare de cultură, peste toate păturile poporului săsesc și ale populațiunii țării, dar prin sângele proprie a acestor pături. Precum dintre oameni singuratici n'a ajuns nime om învățat dintr'odată, așa și clasele de popor trebuie să se ridice singure acolo unde vreau să ajungă și să stee.

Deputatul *Schuller* și-a încheiat

apoi vorbirea cu următoarele cuvinte:

„Politica noastră e de aflat pretutindenea, unde e vorba, ca fericirea socială și pacea socială să fie promovată. Să sperăm, că va veni vremea, când și în privința națională patimile vor dispărea, și dacă nu iubirea, cel puțin dreptatea își va face intrarea. Imperiul coroanei sfântului Stefan va avea, asta e convingerea mea, să împlinescă și în viitor misiunea de a menține echilibrul european. Nu-și va putea mai bine împlini misiunea aceasta, decât punându-se față de toți cetățenii săi pe punctul de vedere al lui: *suum cuique*, — fiecareia aceea ce e al său”.

Mai notăm, că alegătorii deputatului *Schuller* au luat cu plăcere la cunoștință darea sa de samă asupra situației și asupra politicii deputaților sași din dietă.

„Syllabul” cel nou.

În 4 Iulie n. c. Papa Pius X a publicat un nou *syllab*, cu privire la păreri greșite, născute în urma liberii scrutări ce se face în zilele noastre cu privire la știința teologică, la credință și morală...

Sunt înșirate în *syllabul* Papei 65 de teze, în contra cărora biserica catolică, prin autoritatea ei supremă, ia poziție, le condamnă și afurisește.

Un astfel de *syllab* a fost publicat și sub Papa Pius IX, în 8 Decembrie 1864, cu care ocaziune „greșelile timpului” erau înșirate în 80 de puncte. Ceeace se condamnă și afurisește acum din partea Papei, se cuprindea în mare parte și în *syllabul* din anul 1864, care a fost criticat la timpul său cu aceeași asprime, mai ales din partea reformatorilor, cu care e criticat și cel nou, al Papei Pius X.

Va interesa și pe cetitorii noștri să știe, ce află de condamnat și de afurisit biserica catolică, prin suprema ei autoritate, de aceea publicăm noul *syllab* al Papei Pius X. în întregime, după cum urmează:

„Timpul de azi, care nu suferă nici o pedecă la cercetările sale, asupra pricinilor adânci ale lucrurilor, se ia adesea după noutăți și se lapadă de ceea-ce e mo-

FOIȘOARĂ.

Monografia comunei Crișcior.

De Ioan Perian, paroh.
(Fine.)

În legătură cu biserica noastră trebuie să se facă amintire și de seria preoților din această parohie. Matricule vechi, în cari s'ar putea afla cu numele parohii slujitori, parohia n'are, din cauză că acelea au fost toate arse în anul 1848. Numai în istoria dlui Densușan citată mai sus dăm de urma unui preot al acestei comune bis. cu numele Constantin Turcin numit și „popa Costan”, despre care se istorisește, că ar fi fost unul dintre cei mai activi și devotați preoți în revoluțiunea din Zarand la anul 1784. De când a fungat ca paroh al acestei parohii nu se știe, ci numai că a fost în etate de 32 ani și a fost executat la an. 1785 dimpreună cu un alt martir din Crișcior George Marcul.

Dela an. 1785 până la an. 1816 — după tradiția rămasă în gura poporului, a fost „popa Dănilă” numit și „popa Dani”. Despre acest preot spun bătrânii că s'ar fi sinucis. Dela 1816 până la anul 1866 în decurs de 50 de ani a fost paroh preotul Nicolae Toda († 4/IV 1866).

Dela 1866 până la an. 1871 a fost paroh preotul Teodor Muntean († 24/III 1871).

Dela 1871 până 1872 a administrat această comună parohul actual din comuna vecină Zdrapți, Ioachim Comșa.

Dela 1872—1873 a urmat parohul Simion Băcilă, strămutat în parohia Ormindea.

Dela 1873—1874 a administrat parohul din București, Petru Popp.

Dela 1874—1876 a urmat ca paroh Nicolae Perian († 3/VIII 1876).

Dela 1876—1877 a administrat parohia Petru Popp, par. în București și Ioan Câmpean, paroh în Rovină.

Dela 1877 până în prezent actualul paroh Ioan Perian.

Din trecutul școlii noastre dia Crișcior am putut afla următoarele:

Instrucțiunea cu copiii s'a început dela anul 1850 în casa privată a parohului de pe atunci, Nicolae Toda, prin fiul acestuia Vasilică Toda, care era și cantor la șta bis.

După acesta a urmat ca învățător George Ficăr, iarși cantorul bis. Instrucțiunea o ținea în casa proprie, în lunile de iarnă pe lângă un salariu anual de 20—30 fl. v. a.

Dela anul 1856—1859 a fungat ca învățător cu calificăție George Forraș, astăzi inv. pensionat în Rapoltul-mare.

Dela anul 1859—1863 a fost aplicat ca învățător calificat teologul absolut Angel Trif, mei târziu paroh în Galați — lângă Zlatna — ținând instrucțiunea în casă închiriată, atât cu copiii de școală din această comună, cât și din comunele învecinate Terățel și București. Pe acest învățător zelos și astăzi îl amintesc cu pietate mulți din foștii săi elevi, dela care și astăzi avem vre-o câțiva știutori de carte.

Dela 1863—1870 a fungat ca învățător tinărul preot Teodor Muntean.

Dela 1870—1872 a fost aplicat ca învățător teologul absolut Augustin Onișiu, mai târziu notar comun al Mihăleni.

Dela 1872—1874 a funcționat fostul paroh Simion Băcilă din Ormindea.

Dela 1876—1885 cu întrerupere de doi ani de provisoriat al învățat, George Pleșa din Brad și Amos Tulea din Hălmagiu, a funcționat parohul actual Ioan Perian.

Dela 1885—1900 a fost aplicat în mod definitiv învăț. pensionat Alexandru Draia.

După un provisoriat de un an al lui Ioan Șipoș din 1900—1901, acum paroh

în Lunca, funcționează ca învățător definitiv Ioan Faur din Crișcior.

Nu departe dela bisericile amintite, zidite pe o mică colină aproape una de alta (a noastră în mijloc) se află o ruină de casă de zid a faimosului pretor (szolgabiró) până în anul 1848, Kristyori Mihály, care a excelat cu cruzimile sale față de iobagii săi, cărora le aplică câte 25 de bețe, chinându-i în mod neomenos. Dar l-a ajuns și pe el Nemesis, căci în anul 1848 a fost dus de iobagi la Baia-de-Criș și spânzurat acolo, drept răsunare pentru multele lui fărădelegi. Pe lemnul dela porțiță — de cătră stradă la intrare în curtea ruinelor — să mai vede și astăzi gravat anul 1835.

A doua ruină se află lângă drumul de țară, ce duce cătră Abrud unde a fost înainte de 1848 o bererie a unui jidan bogat din Arad cu numele Frein. Alte ruine n'au rămas, căci fiind celelalte case de lemn, toate au ars în anii revoluției.

Spre miez de noapte apus nu departe de țărnuțul drept al Crișului, foarte aproape de comană, se află un deal numit: „Bunciu”, care se extinde până în hotarul comunei învecinate Zdrapți. Partea de cătră apus numită „Cornul bunciuului” se aduce în legătură cu o legendă păstrată în gura poporului nostru cu o întâmplare miraculoasă, ce s'ar fi petrecut în vremurile vechi. Se spune adecă, că un om bă-

ștenirea neamului omenesc, astfel că printr-o greșală de plâns cade în greșeli foarte grele.

Aceste greșeli sunt cu atât mai primejdioase, când e vorba de științele sfinte, de talmăcirea Sfintei Scripturi, de tainele de căpetenie ale credinții.

E trist să întâlnim chiar și printre catolici, destul de mulți scriitori cari, eșind din marginile hotărâte de părinți și de sfânta biserică, caută, sub cuvânt de a le adănci și sub masca de cercetări istorice, un progres în dogme, care în adevăr e cădere.

Pentru ca să se impedeze ca greșeli de acestea să prinză rădăcini în mintea credincioșilor, printr-o curățenie răspândesc zilnic, și de a păngări curățenia răspândesc, i-a plăcut prea sfântului nostru părinte Piu al X-lea, papă în harul Proniei, să încredințeze sfintei Inchiziții romane și obștești sarcina de-a însemna și infiera greșelile mai însemnate dintre acestea.

Prin urmare, după cercetare adâncă și după ce a ascultat părerea prea cinstiților sfinți și a prea înalților și vrednicilor de cinsti cardinali, inchișitori obștești în privința credinței și obiceiurilor, s'au găsit vrednice de a fi înfierate următoarele păreri:

I. — Legea bisericească, poruncind a se supune cenzurii, înainte de a se tipări, cărțile privitoare la sfânta scriptură, nu se întinde la scriitorii cari fac critică și exegeză științifică testamentului vechiu și celui nou.

II. — Lămurirea ce dă cărților științei biserică nu e de disprețuit fără îndoială; ea trebuie, cu toate acestea, să fie supusă la judecata adăncită a exegeților și poate fi îndreptată.

III. — Judecățile și cenzurile eclesiastice în contra exegezei libere și specialiste, arată că dogmele bisericești sunt în contradicție cu istoria, și că dogmele catolice nu pot în realitate să se impace cu adevăratele origini ale religiei catolice.

IV. — Capul bisericii nu poate hotărâ înțelesul sfințelor scripturi, nici prin definiții dogmatice.

V. — Depozitul credinții cuprinzând numai adevăruri revelate, nu e în drept Biserica a-și da păreri asupra afirmărilor științei omenești.

VI. Biserica primitoare de învățături și cea care le dă lucrează atât de mult împreună la încheerile dogmatice, în cât biserica învățătoare trebuie să primească păreri obștești ale bisericii primitoare de învățături.

VII. Dacă biserică înfierează unele greșeli ea nu poate cere dela credincioși să primiască din inimă hotărârile ei.

VIII. Trebuie să fie socotiți ca lipsiți de orice vină cei ce nu țin seamă de condamnările sfintei Congregații a Indexului sau ale celorlalte congregații sfinte romane.

IX. Cei ce cred că Dumnezeu e autorul sfintei scripturi dau dovadă de simplitate și de ignoranță nemaî pomenită.

X. Inșufierea din cărțile testamentului vechiu stă în aceea, că scriitorii din Israel au dat dogmele religioase sub o formă oarecare puțin cunoscută sau chiar necunoscută de păgâni.

XI. Inșufierea Dumnezească nu se întinde asupra sfințelor scripturi întregi așa în cât să fie ferită de ori ce greșală în toate și în fiecare din părțile sale.

trân păscându-și vitele pe locul indicat, de odată a zărit o stâncă deschizându-se ca o stolnă — mină — de baie, iar în lăuntru ce să văză? Erau comori și bogății de aur și pietrii scumpe, iar bătrânul atras de vederea și strălucirea lor a intrat în lăuntru, dar a pățit-o, căci stâncă s'a închis și închisă a rămas 7 ani de zile.

După 7 ani stâncă iarăși s'a deschis, și bătrânul nostru a ieșit încercat cu multe bunătăți în mână, cu o lingură mare de aur. Lui i s'au părut cei 7 ani numai cât o clipă, căci îndată ce a eșit la lumina zilei umbra să-și afle oile. Dar de unde să mai dea de oi după o vreme de 7 ani! În urmă a mers în sat unde a aflat multe schimbări, casa îi era pustie, iar oamenii se mirau de el, căci toți îl credeau de mult mort. Bătrânul a mai trăit vre-o câțiva ani și la moarte a lăsat o avere mare. De atunci i-s'a dat dealului numele de: „Buneni”, adică care conține multe bunătăți, și poporul e de credință că în el se află comori ascunse.

Această tradiție cu mici variațiuni, e lăpătată în părțile Ardealului, căci dealurile și munții lui conțin multe comori ascunse: adică: aur, argint și alte metale nobile, iar aceia, cari sunt norocoși a le scoate din locul lor ascuns, se fac bogați.

XII. Exegeții dacă vrea să lucreze cu folos la cercetări biblice, trebuie să înălțare înainte de toate ori ce părere dinaintea făcută asupra obșției mai pe sus de fire a sfintei scripturi și s-o talmăcească în tocmai ca pe toate cele lalte scrieri curat omenești.

XIII. Evangeliștii înșiși și creștinii din a doua și a treia generație cari au lucrat parabolele evangheliei, au dat dovadă de puțină înrăurire ce au avut asupra Evreilor predecile lui Hristos.

XIV. În multe povestiri Evangeliștii n'au arătat atât adevărul, cât ceea ce li s'a părut, deși neadevărat, dar mai folositor cetitorilor lor.

XV. Evangeliile s'au îmbogățit prin adaosuri și îndreptări neîncetate până la statornicirea Canonului; de aceea au rămas din învățatura lui Isus numai semne slabe și îndoielnice.

XVI. Istoriile lui Ioan nu sunt istorice, ci o adăncire mistică a Evangheliei; cuvântările din evangelia lui sunt cugetări teologice, lipsite de orice adevăr istoric asupra tainei mântuirii.

XVII. Evangelia a patra a exagerat minunile nu numai spre a le face să pară mai mari, dar și spre a le face mai în stare a arăta lucrarea și mărirea cuvântului intrupat.

XVIII. Ioan cere, e adevărat, pentru sine însușirea de martor al faptelor lui Cristos. În adevăr însă, e martor foarte bun al vieții creștinești sau al vieții lui Isus în Biserică, la sfârșitul veacului întâiu.

XIX. Exegeții neortodoxi au dat mai bine și mai adevărat înțelesul Scripturii de cât exegeții catolici.

XX. Revelația e numai conștiința câștigată de om despre legătura sa cu Dumnezeu.

XXI. Revelația care alcătuiește credința catolică nu s'a isprăvit cu apostolii.

XXII. Dogmele ce biserica propune ca revelate nu sunt adevăruri venite din cer, ci un fel de talmăcire a faptelor religioase, pe care mintea omenească a făcut-o prin muncă încordată.

XXIII. — Poate să fie și chiar între faptele arătate în Sfânta Scriptură și dogmele Bisericii, cărora le slujesc de temelie, o nepotrivire, astfel că critica poate să arate că nu sunt adevărate fapte pe cari Biserica le crede neîndoioase.

XXIV. — Nu trebuie să fie osândit exegeții care pune premise din cari scoate că dogmele sunt istorice neadevurate și îndoioase, însă să nu nege dogmele, chiar de-a dreptul.

XXV. — Credința se razimă, la urma urmei, pe o gramădire de probabilități.

XXVI. — Dogmele credinței trebuie păstrate numai după înțelesul lor practic, deci ca regule de purtare, nu și ca regule de credință.

XXVII. — Dumnezeirea lui Isus Cristos nu se dovedește prin Evangeliile, dar este o dogmă pe care conștiința creștină a scos-o din ideea de Mesia.

XXVIII. — În timpul când împlinea menirea sa, Isus n'a avut în vedere, în cuvântările sale, să arate că e Mesia, și minunile lui nu aveau de scop a dovedi aceasta.

XXIX. — Se poate crede că Cristosul pe care îl arată istoria e mult mai mic de cât cel în care cred credincioșii.

XXX. — Numele Fiul lui Dumnezeu, în toate textele evanghelice, înseamnă numai Mesia. Nu înseamnă că Isus ar fi adevăratul fiu al lui Dumnezeu.

XXXI. — Doctrina cristologică alui Pavel, Ioan și a sinoadelor din Nicea, Efes și Calcedon, nu e cea pe care Isus a propovădit-o dar pe cea care conștiința creștină și-a făcut-o despre Isus.

XXXII. — Înțelesul firesc al textelor evanghelice nu se poate împăca de loc cu învățăturile teologilor noștri cu privire la conștiința lui Isus și cu știința lui fără greșală.

XXXIII. — E evident, pentru cine nu se lasă condus de păreri făcute gata, că, sau că Isus a spus o greșală vestind venirea lui Mesia, ori că mai de grabă, cea mai mare parte din doctrina sa conținută în Evangeliile-sinoptice e lipsită de autenticitate.

XXXIV. — Critica nu poate atribui lui Cristos o știință fără margini, lucru care în ipoteza istorică e de neînțeles, și pe care o respinge și simțul moral, că Cristos, ca om, ar fi avut știința lui Dumnezeu, și că, totuși n'a comunicat ucenicilor și urmașilor cunoștința atâtor lucruri.

XXXV. — Cristos n'a avut totdeauna conștiința de menirea de Mesie.

XXXVI. — Invierea Mântuitorului nu e propriu zis un fapt istoric, ci un fapt supra-natural, nici demonstrat, nici demonstrat, pe care conștiința creștină l'a scos, pe nesimțite, din alte fapte.

XXXVII. — Credința în Invierea lui Cristos, la început era privită numai ca un fapt al invierii, iar nu ca viața nemuritoare a lui Cristos pe lângă Dumnezeu.

XXXVIII. — Doctrina morții ispășitoare a lui Cristos nu e evanghelică, dar a lui Pavel.

XXXIX. — Păreriile părinților de la Trent asupra obșției tainelor, păreri care a lucrat fără îndoială asupra canoanelor lor dogmatice, sunt altele decât cele cari domnesc azi, cu drept cuvânt, la istoricii creștinismului.

XL. — Tainele s'au născut, fiindcă apostolii și urmașii lor au talmăcit o idee, o părere a lui Cristos, îmboldiți de împrejurări.

XLI. — Tainele au de scop numai să trezească în mintea oamenilor ideea, că în totdeauna Dumnezeu e lângă noi și ne ajută.

XLII. — Comunitatea creștină a introdus Botezul ca un fapt trebuitor, adăogându-i îndatorirea de a mărturisi cel ce se botează, credința.

XLIII. — Darea botezului la copii a fost o urmare a disciplinei. Din această pricină acest mister s'a despărțit în Botez și Pocăință.

XLIV. — Nimic nu dovedește că ritualul misterului Confirmării a fost întrebuit de apostoli; din contră despărțirea celor două mistere Botezul și Confirmarea nu era în creștinismul primitiv.

XLV. — Nu e total istoric în povestirea lui Pavel, asupra întemeierii împărțirii (comunicării), (I. Cor. XI 23—25).

XLVI. — Ideea creștinului păcătos, ertat prin puterea Bisericii, n'a fost în Biserica veche; chiar biserica a ajuns la această idee foarte încet. Când Pocăința s'a primit ca instituție bisericească, nu purta numele de mister, fiind privită ca rușinos.

XLVII. Vorbele Mântuitorului: „Primiți Sântul Duh; cei veți erta păcatele, ertate le vor fi. Și cui nu le veți erta, neertate vor rămânea” (Ioan XX 22 și 23), nu privesc de loc misterul Pocăinței, ori cât ar crede așa părinții de la Trent.

XLVIII. — Iacob n'a voit prin scrișoarea sa (vers. 14 și 15) să întemeieze o taină a lui Cristos ci a îndemnat la o faptă evlavioasă și dacă vedea în această obișnuință un mijloc de ertare a păcatelor nu-l înțelegeu de aceeași asprime ca teologii cari au fixat înțelesul și numărul tainelor.

XLIX. — Cina creștină, luând puțin câte puțin caracterul unei acțiuni liturgice, cei cari obicinuiău să fie în frunte la această cină luară caracterul sacerdotal.

L. — Pe bătrânii cari privegheau adunările creștinilor i-au pus apostolii ca preoți și episcopi, în vederea unei organizații a comunităților ce creșteau mereu, nu spre a vecinici menirea și puterea apostolilor.

LI. — Căsătoria a ajuns o taină a legii celei nouă mult mai târziu. Pentru că să fie căsătoria creștină taină a trebuit, mai întâiu ca doctrina teologică a iertării și a tainelor să ia dezvoltare deplină.

LII. — N'a fost în gândul lui Cristos să facă din biserică o societate care să dăinuască pe pământ un șir de veacuri. Dimpotrivă Mântuitorul, că e aproape sfârșitul lumii și împărăția cerului.

LIII. — Constituția organică a bisericii nu este neschimbătoare; ci societatea creștină e supusă, ca toate celelalte societăți la o evoluție vecinică.

LIV. — Dogmele, misterele, ierarhia, atât în noțiunea lor, cât și în realitate, sunt numai interpretări și evoluțiuni ale gândirii creștine, cari și-au desfășurat și perfecționat prin adăogiri germenul mic, ascuns în evanghelii.

LV. — Nici-odată Simon Petru nu și-a închis, că Christos i-a lăsat întâietatea în biserică.

LVI. — Biserica romană a ajuns capul tuturor bisericilor nu prin o măsură a Proniei dumnezeiești, ci din împrejurări curat politice.

LVII. — Biserica se arată dușmană progresului științelor naturale și teologice.

LVIII. — Adevărul nu e mai puțin schimbător ca omul însuși, ci evoluează cu el și prin el.

LIX. — Christos n'a predicat un corp de doctrine, care să fie pentru toate vremile și la toți oamenii; ci a început o mișcare religioasă care se adaptează s'au trebuie să se adapteze deosebirilor tuturor vremilor și locurilor.

LX. — Doctrina creștină a fost la început ebraică, dar prin evoluție succesivă a ajuns întâiu paveliană, apoi ioniană (dela Ioan), în sfârșit greacă și universală.

LXI. Se poate spune fără paradox că de la capitolul întâi al „Facerei” până la cel din urmă din Apocalips, nici unul nu cuprinde o doctrină în totul la fel cu cea pe care Biserica o predică în aceasta materie și prin urmare nici un capitol din sfânta scriptură n'are același înțeles pentru critic și pentru teolog.

LXII. — Principalele articole ale simbolului apostolilor n'aveau pentru creștinii din veacurile dintâi, același înțeles ca azi.

LXIII. — Biserica se arată neinstare de a apăra cu folos morala evanghelică, pentru că se ține cu îndărătnicie legată de doctrină neschimbătoare, cari nu se pot împăca cu progresul modern.

LXIV. — Progresul științelor cere să se reformeze conceptele doctrinei creștine privitoare la Dumnezeu, Creație, Revelare asupra persoanei cuvântului intrupat, asupra mântuirii.

LXV. — Catholicismul de azi nu poate să se impace cu adevărata știință, dacă nu se transformă într'un creștinism nedogmatic, adică într'un protestantism larg și liberal.

În Joia următoare, la 4 ale aceleiași luni, aceluiași an, făcând cu mare îngrijire un raport Prea Sfântului nostru Părinte, Piu al X-lea, de tot ce s'a scris, Sfinția Sa a încuviințat și confirmat decretul prea înalților părinți și a poruncit că toate și fiecare din propunerile de mai sus să fie știute de toți ca osândite și oprite.

Petro Palombelli
notarul S. I. R. U.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Pe Sâmbătă 8/21 Septembrie, a. c. prasnical Nașterii Născătoarei de Dumnezeu u, convoc onorata preoțime din protopresbiteratul Sighișoara la conferența preoțescă anuală, ținându-se în școala noastră din Daneș; cu următoarea:

Ordine de zi:

1. La 7 ore serviciul divin (sfânta liturgie); cu invocarea sf. duh prin protopresbiterul tractual și preoții: Zaharie Ganea din Ferihaz și Terențiu Popoviciu din Jacul român.

Predică cu text din evangelia zilei, prin parohul locului Onoriu Sasu.

La serviciul divin dator este a lua parte fiecare preot.

Ședința I.

2. La 10 ore deschiderea ședinței prin protopresbiterul prezident. —

3. Constatarea celor prezenți.

4. Comunicarea ordinului consistorial, dto 2 Ianuarie a. c. Nr: 12423. Bis.

5. Discuțiune asupra modului cum au oficiat preoții serviciul divin și asupra predicii.

6. Fiecare preot va înainta oficiului protopresbiterului cel mult până la 10 August c. v. raportul în scris ordinar prin cercularul consistorial din 14/27. Iulie 1906. Nr: 6194. Bis., referitor la mersul afacerilor în parohie, despre aplicarea experiențelor câștigate în conferințele anterioare, arătând ce fonduri există în parohie, și ce pași a făcut el pentru întemeierea de asemenea fonduri și cu ce rezultat?

Raportul comisiei emise pentru cenzurarea rapoartelor de sub punctul precedent.

Ședința II-a.

8. Verificarea procesului verbal din ședința primă.

9. Chestiunea înființării fondurilor de bucate în comunele bisericești tractuale.

10. Chestiunea înființării de bibliotecă parohiale conform normativului congresimal distribuit preoțime tractuale cu datul 24 Martie a. c. 224. —

11. Tema „Cum trebuie să fie purtarea preotului în și afară de biserică, și cari scări s'ar observa în unii preoți?”. Elaboratori: Gheorghe Maior paroh în Andrașfalău român. —

12. Propuneri de sine stătătoare.

13. Defigerea locului pentru proxima conferență. —

14. Designarea verificătorilor procesului verbal. —

15. Încheierea conferinței. —

Sighișoara, 14/27 Iulie 1907.

Dimitrie Moldovan
protopop.

NOUȚĂȚI.

Pentru gimnaziul din Brad au intrat la cassa arhidiecezană 34 coroane dela comuna *Sânt-Andreeș*, la care sumă *Avel Bera* a contribuit cu 10 cor.

† **Vasile Pipoș** protopresbiter gr. or. penz. și paroh în Hondol, în etate de 75 ani după scurte suferințe, împărțit fiind cu Sf. Taine și-a dat blândul și nobilul suflet în mâinile creatorului, Mercuri la 4 ore ante meridiane. Rămășițele pământești ale defunctului au fost așezate spre eternă odihnă, astăzi. Vineri în 27 Iulie v. (9 August n.) 1907. la 1 oră post meridiane, în cimiterul bisericii greco-orientale (cripta familiară) din Hondol. Fieci țărâna ușoară și memoria eternă!

Comite suprem al comitatului Făgăraș a fost numit *Iosif Szell* protonotariu comitatului.

Principele Ferdinand al României va pleca zilele acestea la Sofia, pentru a reprezenta Curtea regală română la serbările jubileului prințului Bulgariei de 20 de ani de domnie.

† **Maria David n. Macavei** din Abrud, după scurte suferințe, în 6 August a. c. la orele 2 dimineața a trecut la cele vecinice, în al 33-lea an al vieții și al 15-lea al fericitei căsătorii. Inmormântarea s'a făcut Joi în 8 August a. c. la orele 3 d. a. în cimiterul gr. cat. din Abrud.

S'au jucat de-a „hoții” mai mulți copii mici din Wiesbaden și în focul jocului unul dintre ei a lovit cu cuțitul pe vecinul său atât de rău, încât a murit la moment. Cuțitul îi trecuse prin inimă.

Principele Ferdinand al Bulgariei, care zilele trecute a făcut vizită Mareșății Sale, Monarhului nostru, la Ischl, implinește în curând anul al 20-lea de domnie. Din acest incident Domnitorul nostru îl va numi proprietar al regimentului 11 de husari, în semn de simpatie.

Monument lui Rudolf. Reuniunea științifică maghiară „*Urania*” din Budapesta a început de mult o acțiune, pentru ridicarea unui monument în Budapesta, întru memoria decedatului moștenitor de tron *Rudolf*, și a adunat deja suma necesară pentru ridicarea monumentului. Acum a cerut loc dela consiliul comunal din Budapesta, în păduricea orașului, ca să deie intrupare ideii acesteia.

La America. Se duc oamenii cu miile la America și din Banat, Cănaanul de odinioară al țării ungurești. Serii gazetele maghiare, pe baza datelor statistice autentice, că în anul trecut 23,000 de cetățeni au plecat din cele trei comitate ale Banatului, Caraș-severin, Timiș și Torontal, la America.

Un principe călugăr. Din Colonia se scrie, că în mânăstirea dominicanilor de acolo Duminecă a fost primit între frați și îmbrăcat în haina monahală *principele Carol Lövenstein*, dându-i-se numele călugăresc de Raimund.

Uciderea unui general. În orașul Pietigorsk din Rusia, a fost omorât Luni dimineața, cu pușcături de revolver, generalul *Karangorov*, fost guvernor în Odesa. Ucigașii, trei la număr, au scăpat cu fuga.

În Reghinul-săsesc au intrat zilele trecute doi făcători de rele ziua la amiază, când personalul se afla la masă, în două prăvălii mari din piața mare; au spart cu puterea cassele de bani, au luat din ele vre-o patru sute de coroane, și au dispărut. Poliția i-a urmărit și i-a găsit într'un vagon, chiar când erau să plece cu trenul. Bani s'au aflat toți la ei. Au fost dați în judecată.

Din Șeica-mare ni se scrie, că direcțiunea institutului de credit și economii „*Racoțana*” din Șeica-mare în ședința ținută la 31 Iulie a. c. a decis urcarea etalonului la depuneri dela 5% la 5 1/2%, după care plătește și darea.

Arhiepiscopul Catolic Netzhammer din București, cunoscut mai ales în urma articolului de propagandă scris din incidentul răscoalelor țărănești, va fi înlocuit prin episcopul din Iași, Camilli, sau prin vicariul Band din București. Așa scriu ziarele din București.

Atentatorul prezidentului Fallieres. Din Paris se vestește, că în contra matrozului Maille, care a slobozit în 4 Iulie un foc de revolver asupra prezidentului republicii franceze Fallieres, nu se va

porni proces pentru crima săvârșită, ci va fi interzis în casa de sănătate, după ce e constatat că e — *nebun*.

Omor pe locul de exerciții. Căpitanu *Straub* dela regimentul 24 din Stanislau (Galizia) a străpuns pe locul de exerciții pe soldatul *Peresevici* cu sabia, omorându-l pe loc. Vina nefericitului soldat a fost, că la comanda „*stați*” a mai pășit un pas.

O nefericire familiară. În o familie din Erdöscentmiklos a înebunit deodată și bărbatul și nevasta. Ambii au fost aduși în zilele acestea în casa de sănătate din Sibiu. Cinci copii minoreni au rămas fără îngrijire părintească.

Mulțămită. Dl *Ioan Aron*, notar cerceal în loc, întru memoria nu de mult răposatului mult iubitului său fiu *Ioan*, a dăruit pe seama bisericii noastre din *Ponor*, protopresbiteratul *Lupșei*, o Evanghelie de Sibiu cu litere latine în preț de 25 cor. Pentru care faptă creștinească subscribul își țin de datorință a-i exprima și pe această cale sinceră mulțămită. *Ponor*, 25 Iulie v. 1907. *Laurențiu Ciorbea*, paroh gr. or.

La fondul de 20 bani al Reuniunii sodalilor români din Sibiu pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit Dr. *Nicolae Șerban* de Voila, adv. și dep. dietal, 1 cor., *Ioan Mateiu*, abs. în teol., *Ioan Gârbacea*, funcț. la consist., *Ioan Imbăruș*, cand. de inv., *Avram Moga* funcț. consist., *Lazar Tritean*, ref. școl., fiecare câte 20 bani și *Vic. Tordășian*, prezident, 10 bani.

Petrecere în Săliște. Tinerimea studioasă din Săliște își va ținea obicinuita petrecere de vară în 29 Iulie st. v. a. c. Locul petrecerii: „*Netedul*”, la caz de timp nefavorabil: sala școlii. Se roagă deci și de astădată pentru binevoitorul sprijin al onoratului public. Prețul de intrare benevol. Inceputul la 1 oră d. a. Invitări speciale nu se fac. Venitul curat e destinat pentru procurarea unui skeopticon pe seama despărțământului Asociațiunii Săliște.

Cel mai plăcut mijloc de înfrumusețare, care cu tot dreptul poartă numirea de „*neîntrecut*”, e fără îndoială renumita cremă *Margit* a lui *Földes*, care toată lumea de dame a cucerit-o, ba chiar și domniile o întrebunțează cu plăcere, deoarece e pe deplin nestricăcioasă, în câteva zile delătură orice necurătenie de piele, ca pistruiele, sgrăbunțele, petele de ficat etc., iar obrazul îl împrospețează și întinereste. Nu s'a dovedit de bună numai la înfrumusețarea teinului, ci servește totodată și pentru înălbirea ceafei, a umerilor și a mânilor. Damele noastre vorbesc încântate despre efectul miraculos al acestui mijloc. O doză mare costă 2 cor., iar una mică 1 cor. Se poate afla în toate farmaciile; păziți-vă numai de imitațiuni. Cumpărați-o prin postă dela singurul fabricant *Clemens v. Földes*, farmacist în Arad.

PARTEA LITERARĂ.

Dreptul privat.

Omul prin naștere câștigă un anumit drept, dreptul *avitic*, dreptul de a putea exista neimpedat în lume ca ființă cu cugetare liberă; iar dreptul acesta isvorește din însăși noțiunea rațiunii, care numai liberă poate să fie în mișcările sale.

Dreptul acesta avitic formează baza pe seama condițiunii care reclamă celelalte drepturi, și de aceea e de o valoare absolută, pe care nu o poate disconsidera nimenea.

Va să zică, omul are din capul locului dreptul de a pretinde să i-se recunoască *demnitatea de om*; iar dreptul acesta dă naștere la mulțime de drepturi, cuprinde în sine un complex de drepturi, cari toate sunt părțile din el, și toate se refer, parte la condițiunile de existență ale omului, parte la eficacitatea liberei sale acțiuni.

Cu privire la condițiunile de existență ale omului drepturile avitice sunt următoarele:

1. Dreptul de a dispune de forțele sale intelectuale.
2. Dreptul de a dispune de corpul său și de membrele și organele cari îi compun corpul.
3. Dreptul de a dispune de viața sa, ca condițiune generală a activității omenești.

Afară de aceasta îi mai revine omului dreptul de a-și întocmi activitatea în mod cu totul liber pentru a-și ajunge sco-

purile admise, va să zică îndreptățirea de a-și folosi forțele individuale așa cum el crede că e bine; iar aceasta activitate a omului poate să se refere:

1. La persoana sa proprie și la scopurile pe care le urmărește și cari pot să fie: scopuri de *adevăr* (libertatea cugetării) de *moralitate* (libertatea convingerii și a religiei) și scopuri *sensuale* (satisfacerea afecțiunilor, fericirea).

2. La scopurile de drept ale altor oameni, întrucât adecă omul are dreptul se contribuie la conservarea existenței altora, de ex. dreptul tutelar și dreptul de educare. În fine:

3. La lucruri asupra cărora omul are dreptul se influințează prin libera sa activitate, de ex. dreptul de folosință a anumitelor obiecte, adecă îndreptățirea de a întrebunța obiecte pentru ajungerea scopurilor dorite, s'au de a le anexa, adecă de a lega de persoana sa obiecte pe cari alții nu le pot întrebunța.

Drepturile avitice sunt drepturi împărțite întregii omeniri, și de aceea sunt egale la toți oamenii din lume, și sunt drepturi absolute și inalienabile. Nimenea nu poate renunța la ele, și nu le poate ceda altora; iar celce o face aceasta, face un act lipsit de orice efect și valoare, care tocmai din acest motiv nici nu vine băgat în seamă.

Cu totul altcum stă însă treaba cu drepturile cari se pot dobândi și prin cari vine lărgit terenul de drept al omului. Orice câștigare de drept reclamă: 1, titlu de drept, adecă motivul de a câștiga prin acțiune un drept nou, și 2, faptul, că dreptul a fost într'adevăr câștigat pe baza titlului de drept. Acestea sunt drepturi *câștigate*.

Între drepturile câștigate vine pus la locul întâiu dreptul de *proprietate*, adecă dreptul absolut de a întrebunța un lucru în mod cu totul exclusiv. Particularitățile caracteristice ale dreptului de proprietate sunt următoarele două: E un drept *real* dreptul de proprietate, pentrucă obiectul îl formează un lucru, și e un drept *absolut*. Dreptul de proprietate stabilește între persoană și lucru astfel de raporturi, în cari nimenea altul nu poate intra fără se vatăme persoana. Proprietatea aparține deci persoanei anumite, și se deosebește de celelalte drepturi prin caracterul seu exclusivist.

Dreptul de proprietate se împarte în drept:

1. De *posesiune*, care e dreptul exclusiv de a posedea lucrul care formează proprietatea.

2. De *dispunere*, care e dreptul de a dispune în mod liber asupra substanței lucrului, și

3. De *folosință*, care e dreptul de a întrebunța lucrul spre scopuri proprii și de ai culege roadele.

Orice proprietate poate să fie și *conproprietate*, când adecă mai multe persoane câștigă drept asupra ei.

Proprietatea s'a câștigat la început așa, că fiecare punea mâna pe lucruri cari n'aveau stăpân, luându-le în folosință și posesiune. Asta era forma primitivă de a câștiga proprietăți; iar titlul de drept rezida în dreptul avitic al omului de a-și lărgi terenul de acțiune până acolo, unde se începe sfera de acțiune a altuia. Lucrurile fără stăpân puteau deci să cadă în sfera sa de acțiune și în proprietatea sa, pentrucă nu le reclama nimenea.

Mai târziu s'a stabilit principiul de drept, că existența altora nu poate să fie periclitată nici în mod direct nici în mod indirect; iar astăzi cu privire la titlul de drept al câștigării de proprietate domnește următorul principiu: Omul are dreptul să-și însușească lucrurile cari nu aparțin altora.

Modul primordial de a câștiga proprietate era *ocuparea*, prin ce manifestată era voința de a lua în posesiune lucrul care era fără stăpân.

Cu totul altul e însă modul de a câștiga proprietatea asupra lucrurilor cari aparțin altora. Aici titlul de drept e declararea din partea proprietarului de mai înainte, că *cedează* proprietatea în favorul

noului proprietar. Se cer deci două voințe: una de a avea lucrul și alta de a nu-l mai avea.

Intrarea în dreptul de proprietate se face prin *predare*, așa, că vechiul proprietar predă obiectul în mâinile noului stăpân.

După dreptul de proprietate urmează dreptul *ereditar* tot atât de important, pentrucă e dreptul exclusiv de a moșteni averea celor decedați. Acest drept se numește în urmările sale *succesiune* și titlul de drept pe baza căruia se câștigă residă în voința decedatului, care poate să se manifeste în mod unilateral și irevocabil prin *testament*, ori în mod bilateral și irevocabil prin contract de succesiune, s'au apoi, cu privire la rudenile cele mai apropiate prin succesiune legală.

(Va urma.)

Înștiințare.

„**Reuniunea femeilor române din Brașov**”, a înființat un internat cu scop de a instrui fetețe din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economii.

Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca să poată primi fetețe cu taxă cât se poate de scăzută.

În acest internat se învață:

- a) a pregăti tot felul de mâncări;
- b) a spăla și a călca tot felul de albituri;
- c) a croi și a coase cu mașina tot felul de albituri și vestimente;
- d) a cultiva legumi;
- e) reguli igienice, și
- f) a țese la răsoiu.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școală s'a introdus și o școală de repetiție prevăzută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școală se va propune:

Limba română	2 curs. à 2 ore pe săptăm.
Limba maghiară	2 " " 2 " " "
Limba germană	2 " " 2 " " "
Aritmetica	2 " " 2 " " "
Istoria și geografia	2 " " 2 " " "
Ist. nat și fizica	2 " " 1 oră " "
Religia	2 " " 1 " " "
Desemnul	1 curs. 1 " " "
Scrierea	1 " " 1 " " "
Cântări	1 " " 1 " " "
Gimnastica	1 " " 1 " " "

În acest „*Internat*” se primesc fetețe române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

De oarece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a satorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 32 coroane pe lună, plătită anticipativ.

Fetețe orfane și sărace pot fi primite gratuit în „*Internat*”.

Fetețe din Brașov, cari vor voi să petreacă numai peste zi în „*Internat*”, plătesc pentru toată instrucțiunea și pentru prânz și ojină câte 24 coroane pe lună.

Peste aceasta fiecare elevă trebuie să plătească lunar câte 1 coroană pentru medic.

La primire fiecare elevă va fi vizitată de medicul internatului dacă este deplin sănătoasă.

Deoarece numărul elevelor, atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrâns, de aceea se invită părinții și tutorii a se anunța, respective înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa prezidentă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în „*Internat*” se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducă fiecare elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest „*Internat*”, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „*Orfelinat*” pentru fetețe orfane și sărace dela 6—12 ani; aceste fetețe primesc întreținerea completă pe speșele reuniunii și sunt obligate a cerceta școalele române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiuni mai de aproape se pot primi dela prezidentă reuniunii și dela actuarul acesteia.

Elena Sabadeanu *Ioan Lengeru*
prezidentă. adv. și secr. al reuniunii.

NB. Rugăm pe onor. public a nota bine adresa internatului: Suburbul Scheiu, *Cacova-de-sus* nr. 3, iar dela 17/30 Septembrie a. c.: tot Suburbul Scheiu, însă în casele proprii ale reuniunii: *Șirul spităului nr. 10*.

Nr. 466—1907

[225] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din parohiile mai jos însemnate, se descrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Borgo-Prund, salar 1000 cor. solvit lunar anticipativ din fondul școlar, cartir în edificiul școlar.

Cel ales este îndatorat să țină prelegeri și în școala economică de repetiție, să înființeze cor cu adulții și cu acela să cânte în biserică în Dumineci și sărbători.

Să se declare în privința cuincuenalelor.

2. Blășfalăul-de-sus, salar 600 cor. din repartitie, cartir, grădină și lemne.

3. Blășfalăul-de-jos, salar 600 cor. din repartitie, cartir, grădină și lemne.

4. Chintelnic, salar 600 cor. din repartitie, cartir, grădină și lemne.

5. Ida-Mare, 600 cor. și anume:

a) dela 100 familii à 2 cor. — 200 coroane.

b) dela 100 familii câte 3 dclitr. cucuruz à 2 cor. 40 fil. — 240 cor.

c) din grânariul bisericii 200 dclitr. cucuruz à 1 cor. 60 fil., suma 600 cor.

Petițiunile se vor înainta subscrisului oficiu în termenul indicat, îndatorati fiind concurenții a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a fi cunoscuți alegătorilor, iar în Dumineci și sărbători a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei la Sf. liturgie.

Cuincuenaliile se vor computa în tot locul, numai după serviciu de 5 ani în comuna unde vor fi aleși.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului „Bistrița“ în conțelegere cu comitetele parohiale.

Blășfalăul-de-sus, în 18 Iulie 1907,
Vasile Bălan
adm. ppresb.

Nr. 400—1907.

[213] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Bozna, protopresbiteratul Ungurașului conform ordinului Preaveneratului Consistoriu arhidiecezan din 10 Aprilie a. c. Nr. 3874 Bis. se descrie concurs, cu termen de 30 de zile dela publicarea primă în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat cu excepțiunea folosirii grădinei, casei parohiale și a porțiunei canonice.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra serviciul divin.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Ungurașului.

Fizeș-Sâmpetru, 17/30 Iunie 1907.
Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 304—1907

[212] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din Gialacuta cu filiile Târnavă și Căbești, protopresbiteratul Iliei, pe baza ordinului consistorial din 200 Martie a. c., Nr. 2693 Bis., prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a-și înainta suplicile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Fiitorul paroh are să locuiască în Târnavă și nu în Gialacuta, conform ordinului consistorial susmenționat.

Oficiul protopresbiterial gr. ort. român al Iliei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ilia, la 27 Iunie v. 1907.
George Oprea
protopresbiter.

Nr. 9861. — 1907

[224] 1—3

Aviz de târg timișan.

Târgul de țară din anul curent din Timișoara dela Sf. Iacob se va ține din 15 August a. c. până inclusive 19 August. a. c.

Mânarea a ori-ce fel de vite în târg este permisă începând de Joi în 15 August 5 ore dimineata.

Temesvár în 15 Iulie 1907.

Dela căpitanul suprem orășenesc:
Francisc Beé
căpitan suprem.

Redactor responsabil Teodor. V. Păcățian.

Nr. 93—1907

[221] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din comuna Ruja, protopresbiteratul Agnietei, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Condițiunile de concurs sunt:

1. Salar anual 600 cor., plătit din repartitie dela parohieni, în rate treilunare.

2. Cartir liber în școală.

3. Folosința grădinei de lângă școală.

Acei candidați, cari doresc să fie aleși, să se prezente în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere, ca să fie cunoscuți de popor.

Mai departe, alesul are să cânte în Dumineci și sărbători, cu elevii la sfânta Liturgie, precum și la utrenie să ajute în cântări cantorului bisericesc.

În postul Crăciunului să țină de două ori pe săptămână prelegeri cu obiectele de învățământ și cant cu adulții.

Ruja, 18 Iunie 1907.

Oficiul parohial gr. ort. român.

Nicolau Babeșiu
paroh și prez. com.

La ordinul consistorial dtto 5 Iulie a. c., Nr. 7349 Școl.

Văzut:

I. Muntean
protopresbiter.

Institutul de credit și economii „IZVORUL“, din Sebeșul-de-jos (Alsósebes) își începe activitatea cu ziua de 8 August st. nou, a. c. și acordă împrumuturi ieftine, iar depunerii primește cu 5%, ceea ce se aduce la cunoștința on. public.

Sebeșul-de-jos, 5 August 1907.

[223] 2—3

Directiunea.**Publicare de licitație.**

Pe baza rezoluției conzistoriale Nr. 8721 Ep. din 1906, comuna bisericăscă gr. or. Lisa, tractul Făgăraș, va da în întreprindere, pe calea licitațiunei verbale minuende repararea caselor bisericești, în 11 August st. n. la 2 ore p. m.

Prețul de strigare va fi de 1365.15 cor., având licitanții să depună vadiu de 10% dela acea sumă.

Oferte închise, provăzute cu vadiu încă se vor primi.

Lisa, 23 Iulie 1907.

Iosif Cațaveiu
prez. com. par.

Alex. Popa
notar.

Nr. 1176—1907

[222] 2—3

Licitațiune minuendă.

Comuna politică Porumbacul-vechiu, comitatul Făgăraș, prin aceasta aduce la cunoștința publică, cumcă în 18 August 1907 st. n., la 10 ore a. m., dă în întreprindere prin licitațiune minuendă edificarea școlii confesionale gr. ort. locale.

Prețul strigării este 8445.52 cor. Reflectanții au să depună înainte de începerea licitațiunei un vadiu de 844 cor. 52 fil.

Condițiunile, planul și preliminarul se pot vedea la primăria jos subscrisă.

Porumbacul-vechiu, 3 August 1907.

Primăria comunală.

Nr. 628—1907

[217] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela școlile confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Târnavă se descrie concurs, cu termen de 30 zile dela datul prezent.

1. Cetatea-de-baltă, salar 600 cor. din repartitie, cartir și 1 stg. lemne de foc.

2. Laslăul-român, salar 600 cor. din repartitie, cartir și lemne de foc.

3. Suplac, salar 600 cor. din repartitie, cartir și lemne de foc.

4. Șoimușul-român, salar 600 cor. din repartitie, cartir și lemne de foc.

Învățătorii sunt îndatorati a cânta în Dumineci și sărbători, sub decursul liturgiei cu școlarii, a provedea instrucțiunea școlariilor dela 6—12 ani, și a celor dela 13—15 ani.

Cuincuenaliile li-se compută numai după anii de serviciu dela aceste școlile.

Concurenții își vor așterne rugărilor lor, instruite conform normelor în vigoare, (atestat de botez, atestat școlar, absolutul pedagogic, diploma de învățător și atestatele de serviciu), în termenul indicat subsemnatului oficiu (în Kükülóvár), având a se prezenta și în comună, în vre o Duminecă sau sărbătoare, spre a-și arăta aptitudinea în cântări și tipic și spre a se face cunoscuți poporului.

Cetatea-de-baltă, 16 Iulie 1907.
Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Târnavă.

Nicolae Todoran.
protopresbiter.

[207] 5—6

AVIZ!

Se caută 2 (două) servitoare pentru școala de menaj din Sibiu, începând din 10 Septembrie 1907 până în 15 Iulie 1908. A se adresa la conducătoarea școlii de menaj d-na Iulia Dancășiu, Rășinari.

„ALBINA“, Institut de credit și de economii în Sibiu.

[228] 1—1

Incheierea semestrală cu 30 Iunie 1907.

ACTIV.		CONTUL BILANȚULUI.		PASIV.	
	K f		K f		K f
Cassa în număr	115,884.01	Capital social:			
Monete	2,231.51	12,000 acții à K 200	2,400,000.—		
Cambii de bancă	11,513,082.82	Fondul de rezervă al acționarilor	200,000.—		
Imprumuturi ipotecare în scrisuri fonciare	7,306,285.12	Fondul de garanție al scrisurilor fonciare	500,000.—		
Imprum. hipot. în număr	330,047.38	Fondul special de rezervă	211,588.82		
Credite personale	1,458,254.14	Fondul de penziuni al funcționarilor	548,928.44		
Credite cambiale cu acop. hipot.	1,804,908.93	Depuneri spre fructificare	15,101,079.30		
Credite de cont-curent	2,705,174.26	Scrisuri fonciare cu 5% în florini în circulațiune	996,000.—		
Avansuri pe efecte publice	67,476.—	Scrisuri fonciare cu 5% în coroane în circulațiune	2,623,000.—		
Casa institut., realități dela gara Brașov și div. realități de vânzare	503,874.20	Scrisuri fonciare cu 4 1/2% 2,000,000.—	5,619,000.—		
Efecte publice	2,809,581.85	Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune	130,500.—		
Acții dela diverse bănci	99,400.—	Cambii de bancă reescomptate	2,836,766.35		
Efectele fond. de garanție al scris. fonc.	540,867.50	Diverse conturi creditoare	2,360,721.19		
Efectele fondului de penziuni al funcționarilor institutului	202,569.—	Dividende neridicate	7,196.—		
Interese după efecte	25,635.39	Interese anticipate	119,742.68		
Mobilii	5,000.—	Interese tranzitoare de scris. fonc.	76,368.75		
Interese tranzit. restante și debitori	760,064.93	Profit	138,445.51		
	30,250,337.04		30,250,337.04		
DEBIT.		CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.		CREDIT.	
	K f		K f		K f
Interese:		Interese:			
pentru dep. spre fructificare	320,279.79	dela cambii de bancă	314,065.90		
„ scrisuri fonciare	134,007.93	„ împrumut. ipotecare	206,997.23		
„ împr. luate pe efecte	23,499.70	„ credite personale	56,970.16		
	477,787.42	„ efecte publice	64,094.27		
Spese:		„ credite camb. cu acop.			
Salare	64,736.02	hipot.	67,924.19		
Bani de cvartir	12,212.50	„ credite de cont-curent	37,576.24		
Imprim., registre, porto, diverse	14,663.76	„ avansuri pe efecte	3,470.80	751,098.79	
Marce de prezență	4,170.—	Chirii	4,523.10		
	95,782.28	Provizioni	11,936.79		
Contribuțiune:					
directă	22,051.84				
10% dare la interesele dela depuneri	33,491.63				
Profit:	138,445.51				
	767,558.68				
					767,558.68

Sibiu, 30 Iunie 1907.

Iosif St. Șuluțu m. p., membru al direcțiunii. **St. Stroia** m. p., membru al direcțiunii. **Dr. Beu** m. p., membru al direcț. **Cosma** m. p., director executiv. **Iosif Lissai** m. p., contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă, și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiu, 30 Iulie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Ilarion Pușcariu m. p. **Mateiu Voileanu** m. p. **Nicolau Ivan** m. p. **Ioan Henteș** m. p. **Victor Fincu** m. p.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.